

**BỘ GIAO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ QUỐC DÂN**

NGUYỄN QUANG PHI

**NGHIÊN CỨU SỰ PHÁT TRIỂN THỊ TRƯỜNG
BẢO HIỂM PHI NHÂN THỌ Ở VIỆT NAM
TRONG BỐI CẢNH TOÀN CẦU HÓA**

**LUẬN ÁN TIẾN SĨ
NGÀNH TÀI CHÍNH - NGÂN HÀNG**

HÀ NỘI - 2021

**BỘ GIAO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ QUỐC DÂN**

NGUYỄN QUANG PHI

**NGHIÊN CỨU SỰ PHÁT TRIỂN THỊ TRƯỜNG
BẢO HIỂM PHI NHÂN THỌ Ở VIỆT NAM
TRONG BỐI CẢNH TOÀN CẦU HÓA**

**Chuyên ngành: KINH TẾ BẢO HIỂM
Mã số: 9340201**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ

Người hướng dẫn khoa học: GS.TS TRẦN THỌ ĐẠT

HÀ NỘI - 2021

LỜI CAM KẾT

Tôi đã đọc và hiểu về các hành vi vi phạm sự trung thực trong học thuật. Tôi cam kết bằng danh dự cá nhân rằng bài luận án này do tôi tự thực hiện và không vi phạm yêu cầu về sự trung thực trong học thuật.

Hà Nội, ngày tháng năm 2021

Tác giả luận án

Nguyễn Quang Phi

MỤC LỤC

LỜI CAM KẾT	i
MỤC LỤC	ii
DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT	v
DANH MỤC BẢNG	vi
DANH MỤC HÌNH	viii
CHƯƠNG 1 GIỚI THIỆU CHUNG VÀ TỔNG QUAN NGHIÊN CỨU	1
1.1. Bối cảnh nghiên cứu	1
1.2. Mục tiêu nghiên cứu	2
1.3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	3
1.4. Tổng quan nghiên cứu	4
1.4.1. Tổng quan nghiên cứu ngoài nước.....	4
1.4.2. Tổng quan nghiên cứu trong nước	6
1.5. Quy trình nghiên cứu	9
1.6. Mô hình và phương pháp nghiên cứu	11
1.7. Kết cấu luận án	16
CHƯƠNG 2 LÝ THUYẾT VỀ BẢO HIỂM PHI NHÂN THỌ VÀ THỊ TRƯỜNG BẢO HIỂM PHI NHÂN THỌ TRONG BỐI CẢNH TOÀN CẦU HÓA	18
2.1. Lý thuyết về bảo hiểm phi nhân thọ và thị trường bảo hiểm phi nhân thọ ..	18
2.1.1. Khái quát về bảo hiểm phi nhân thọ	18
2.1.2. Lý thuyết về thị trường bảo hiểm phi nhân thọ.....	21
2.2. Phát triển thị trường bảo hiểm phi nhân thọ trong bối cảnh toàn cầu hóa	34
2.2.1. Khái niệm phát triển thị trường bảo hiểm trong bối cảnh toàn cầu hóa	34
2.2.2. Toàn cầu hóa và bản chất của toàn cầu hóa	35
2.2.3. Sự thay đổi và phát triển của thị trường bảo hiểm phi nhân thọ trong bối cảnh toàn cầu hóa.....	38
2.2.4. Ảnh hưởng của toàn cầu hóa đến các thị trường bảo hiểm mới nổi	41
2.3. Các tiêu chí, chỉ tiêu đánh giá sự phát triển thị trường bảo hiểm phi nhân thọ	43
2.3.1. Các tiêu chí đánh giá sự phát triển của thị trường bảo hiểm phi nhân thọ	43

2.3.2. Các chỉ tiêu đánh giá sự phát triển của thị trường bảo hiểm phi nhân thọ.....	44
2.4. Các điều kiện thúc đẩy sự phát triển của thị trường bảo hiểm phi nhân thọ trong bối cảnh toàn cầu hóa	48
2.4.1. Các điều kiện khách quan	48
2.4.2. Các điều kiện chủ quan	50
CHƯƠNG 3 PHÂN TÍCH BỐI CẢNH VÀ THỰC TRẠNG THỊ TRƯỜNG BẢO HIỂM PHI NHÂN THỌ VIỆT NAM.....	52
3.1. Lịch sử phát triển của thị trường bảo hiểm phi nhân thọ Việt Nam và các cam kết quốc tế trong lĩnh vực bảo hiểm	52
3.1.1. Lịch sử phát triển của thị trường bảo hiểm phi nhân thọ Việt Nam	52
3.1.2. Các cam kết quốc tế trong lĩnh vực bảo hiểm của Việt Nam	55
3.2. Thực trạng phát triển của thị trường bảo hiểm phi nhân thọ ở Việt Nam (2008 - 2018)	57
3.2.1. Năng lực thị trường bảo hiểm phi nhân thọ ở Việt Nam (2008 - 2018)	57
3.2.2. Hoạt động kinh doanh bảo hiểm	66
3.2.3. Hoạt động đầu tư tài chính	73
3.3. Đánh giá thực trạng phát triển của thị trường bảo hiểm phi nhân thọ Việt Nam (2008 - 2018)	74
3.3.1. Kết quả đạt được	74
3.3.2. Hạn chế và nguyên nhân	82
CHƯƠNG 4 ĐÁNH GIÁ ẢNH HƯỞNG CỦA TOÀN CẦU HÓA ĐẾN SỰ PHÁT TRIỂN CỦA THỊ TRƯỜNG BẢO HIỂM PHI NHÂN THỌ VIỆT NAM	86
4.1. Phân tích mẫu nghiên cứu	86
4.2. Phân tích tác động của toàn cầu hóa đến các lực lượng tại thị trường bảo hiểm phi nhân thọ ở Việt Nam	89
4.2.1. Tác động của toàn cầu hóa đến các doanh nghiệp bảo hiểm phi nhân thọ ..	89
4.2.2. Tác động của toàn cầu hóa đến nhân tố Khách hàng tại thị trường bảo hiểm phi nhân thọ Việt Nam	96
4.2.3. Tác động của toàn cầu hóa đến nhân tố Các nhà cung ứng/phụ trợ tại thị trường bảo hiểm phi nhân thọ Việt Nam	97
4.2.4. Đánh giá chung tác động của toàn cầu hóa tới các lực lượng và sự phát triển của thị trường bảo hiểm phi nhân thọ Việt Nam.....	98

4.3. Phân tích mối quan hệ giữa năng lực tài chính và sự phát triển của thị trường bảo hiểm phi nhân thọ Việt Nam	101
4.3.1. Năng lực tài chính và dòng vốn đầu tư nước ngoài	101
4.3.2. Kết quả kiểm định	104
4.4. Đánh giá chung.....	107
CHƯƠNG 5 GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN THỊ TRƯỜNG BẢO HIỂM PHI NHÂN THỌ VIỆT NAM TRONG BỐI CẢNH TOÀN CẦU HÓA (2020 - 2030).....	109
5.1. Yêu cầu của toàn cầu hóa với sự phát triển của thị trường bảo hiểm phi nhân thọ Việt Nam	109
5.1.1. Cơ hội.....	109
5.1.2. Thách thức.....	113
5.1.3. Yêu cầu.....	114
5.2. Định hướng phát triển thị trường bảo hiểm Việt Nam đến năm 2030..	115
5.3. Giải pháp phát triển thị trường bảo hiểm phi nhân thọ Việt Nam trong bối cảnh toàn cầu hoá đến năm 2030	116
5.3.1. Nhóm giải pháp về chính sách	116
5.3.2. Nhóm giải pháp cho các doanh nghiệp bảo hiểm	119
5.4. Kiến nghị điều kiện thực hiện giải pháp.....	130
KẾT LUẬN	132
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU CỦA TÁC GIẢ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN.....	134
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	135
PHỤ LỤC	140

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

BH	:	Bảo hiểm
CII	:	Học viện bảo hiểm Hoàng Gia Anh
DNBH	:	Doanh nghiệp bảo hiểm
P&I	:	Hội bảo hiểm trách nhiệm dân sự chủ tàu
STBH	:	Số tiền bảo hiểm
TNDS	:	Trách nhiệm dân sự
WTO	:	Tổ chức thương mại thế giới

DANH MỤC BẢNG

Bảng 3.1: Số lượng doanh nghiệp bảo hiểm tại thị trường bảo hiểm phi nhân thọ Việt Nam (2001 - 2019).....	57
Bảng 3.2. Vốn điều lệ của các doanh nghiệp bảo hiểm phi nhân thọ tại Việt Nam (2008 - 2018)	58
Bảng 3.3. Vốn chủ sở hữu của các doanh nghiệp bảo hiểm phi nhân thọ tại Việt Nam (2008 - 2018).....	60
Bảng 3.4. Dự phòng nghiệp vụ của các doanh nghiệp bảo hiểm phi nhân thọ tại Việt Nam (2008 - 2018).....	62
Bảng 3.5. Tỷ lệ bồi thường của các doanh nghiệp bảo hiểm phi nhân thọ tại Việt Nam (2008 - 2018)	64
Bảng 3.6. Doanh thu phí bảo hiểm gốc theo loại hình bảo hiểm của thị trường bảo hiểm phi nhân thọ Việt Nam (2008 - 2018).....	67
Bảng 3.7. Tốc độ tăng doanh thu phí bảo hiểm gốc theo loại hình bảo hiểm của thị trường bảo hiểm phi nhân thọ Việt Nam (2008 - 2018)	68
Bảng 3.8. Bồi thường bảo hiểm gốc theo loại hình bảo hiểm của toàn thị trường bảo hiểm Việt Nam (2008 - 2018).....	70
Bảng 3.9. Tỷ lệ bồi thường bảo hiểm gốc theo loại hình bảo hiểm của toàn thị trường bảo hiểm Việt Nam (2008 - 2018).....	72
Bảng 3.10. Hoạt động tái bảo hiểm của thị trường bảo hiểm phi nhân thọ Việt Nam (2008 - 2018)	73
Bảng 3.11. Hoạt động đầu tư của thị trường bảo hiểm phi nhân thọ Việt Nam (2008 - 2018)	73
Bảng 3.12. Một số chỉ tiêu đánh giá sự phát triển của thị trường bảo hiểm phi nhân thọ Việt Nam (2008 - 2018).....	75
Bảng 3.13: Doanh thu theo doanh nghiệp của thị trường bảo hiểm phi nhân thọ Việt Nam (2008 - 2018).....	76
Bảng 3.14: Thị phần theo doanh nghiệp của thị trường bảo hiểm phi nhân thọ Việt Nam (2008-2018).....	78
Bảng 3.15: Khả năng sinh lời của các doanh nghiệp bảo hiểm (2008 - 2018).....	79
Bảng 4.1. Vị trí công tác của cán bộ, nhân viên tham gia khảo sát.....	86
Bảng 4.2. Độ tuổi của cán bộ, nhân viên tham gia khảo sát.....	87

Bảng 4.3. Giới tính của cán bộ, nhân viên tham gia khảo sát	88
Bảng 4.4. Thời gian làm việc trong ngành bảo hiểm tính đến thời điểm hiện tại	88
Bảng 4.5. Kết quả thống kê mô tả về ảnh hưởng của toàn cầu hóa tới yếu tố Năng lực bảo hiểm của các doanh nghiệp bảo hiểm phi nhân thọ Việt Nam	90
Bảng 4.6. Kết quả thống kê mô tả về ảnh hưởng của toàn cầu hóa tới yếu tố Nhân lực của các doanh nghiệp bảo hiểm phi nhân thọ Việt Nam	91
Bảng 4.7. Kết quả thống kê mô tả về ảnh hưởng của toàn cầu hóa tới yếu tố Sản phẩm của các doanh nghiệp bảo hiểm phi nhân thọ Việt Nam	92
Bảng 4.8. Kết quả thống kê mô tả về ảnh hưởng của toàn cầu hóa tới yếu tố Phân phối của các doanh nghiệp bảo hiểm phi nhân thọ Việt Nam	93
Bảng 4.9. Kết quả thống kê mô tả về ảnh hưởng của toàn cầu hóa tới yếu tố chất lượng dịch vụ của các doanh nghiệp bảo hiểm phi nhân thọ Việt Nam	95
Bảng 4.10. Kết quả thống kê mô tả về ảnh hưởng của toàn cầu hóa tới yếu tố Công nghệ của các doanh nghiệp bảo hiểm phi nhân thọ Việt Nam	96
Bảng 4.11. Kết quả thống kê mô tả về ảnh hưởng của toàn cầu hóa tới nhân tố Khách hàng tại thị trường bảo hiểm phi nhân thọ Việt Nam	96
Bảng 4.12. Kết quả thống kê mô tả về ảnh hưởng của toàn cầu hóa tới nhân tố Các nhà cung ứng/phụ trợ tại thị trường bảo hiểm phi nhân thọ Việt Nam	97
Bảng 4.13. Kết quả thống kê mô tả về ảnh hưởng của toàn cầu hóa tới các lực lượng tại thị trường bảo hiểm phi nhân thọ Việt Nam	99
Bảng 4.14. Kết quả thống kê mô tả về thay đổi của các lực lượng/nhân tố trong bối cảnh toàn cầu hóa tác động đến sự phát triển của thị trường bảo hiểm phi nhân thọ Việt Nam	100
Bảng 4.15. Mức độ tác động của toàn cầu hóa đến sự phát triển của thị trường bảo hiểm phi nhân thọ Việt Nam	100
Bảng 4.16. Doanh thu phí bảo hiểm gốc và vốn chủ sở các doanh nghiệp bảo hiểm trong nước và nước ngoài (2005 - 2018)	102
Bảng 4.17. Tổng tài sản và dự phòng nghiệp vụ của các doanh nghiệp bảo hiểm trong nước và nước ngoài tại Việt Nam (2005 - 2018)	103
Bảng 4.18. Kết quả mô hình phân tích các yếu tố ảnh hưởng đến kết quả kinh doanh của doanh nghiệp bảo hiểm trong nước và nước ngoài	105

DANH MỤC HÌNH

Hình 1.1. Quy trình nghiên cứu.....	10
Hình 2.1. Vận dụng Mô hình 5 lực lượng của Porter trong lĩnh vực bảo hiểm	12
Hình 2.2. Mô hình nghiên cứu đề xuất	14
Hình 3.1. Doanh thu phí bảo hiểm gốc theo loại hình bảo hiểm của thị trường hiểm phi nhân thọ Việt Nam (2008 - 2018)	67
Hình 3.2. Tốc độ tăng doanh thu phí bảo hiểm gốc theo loại hình bảo hiểm của thị trường bảo hiểm phi nhân thọ Việt Nam (2008 - 2018)	69
Hình 4.1. Dự phòng và biên khả năng thanh toán của toàn thị trường và các doanh nghiệp bảo hiểm có vốn đầu tư nước ngoài (2005 - 2018)	106